

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ሃይማኖትና ሥርዓት
The Ethiopian Orthodox Tewahido Church Faith and Order
www.ethiopianorthodox.org

ምስጢረ ጥምቀት

ጥያቄ:-ምስጢረ ጥምቀት ማለት ምን ማለት ነው?

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ስለመሠረተው ሥርዓተ ጥምቀት የምንማረው ትምህርት ምስጢረ ጥምቀት ይባላል።

ጥያቄ:-ጥምቀት ማለት ምን ማለት ነው?

ጥምቀት ማለት መላው ሰውነት በውኃ መንከር ወይም ማጥመቅ ማለት ነው። በግእዝ ልሳን «አጥመቀ አጠመቀ ነከረ» ካለው ግስ ጥምቀት የተባለው ቃል ተገኘ።

ጥያቄ:- ጥምቀትን የጀመረው ማነው?

እውነተኛዋን ጥምቀት የጀመረ ወይም የመሠረተው ጌታችን እየሱስ ክርስቶስ ነው።

ጥያቄ:-ጌታችን እየሱስ ክርስቶስ እውነተኛዋን ጥምቀት የመሠረተው ወይም የጀመረው መቼ ነው?

ጌታችን እየሱስ ክርስቶስ ከቅድስት ድንግል ማርያም በድንግልና ተፀንሶ በድንግልና ተወልዶ ዕድሜው ሠላሳ ዓመት ያህል ሲሆነው በዮርዳኖስ ወንዝ በዮሐንስ እጅ ተጠመቀ (ሉቃስ ፫፡ ፳፩-፳፫)።

የጌታችን ጥምቀት ታሪክ ባጭሩ እንዲህ ነው፤ «ያን ግዜ ኢየሱስ በዮሐንስ ሊጠመቅ ከገለገለ ወደ ዮርዳኖስ መጣ ዮሐንስ ግን እኔ በአንተ ልጠመቅ ያስፈልገኛል፤አንተ ግን ወደ እኔ ትመጣለህ? ብሎ ከለከለው ኢየሱስም መልሶ አሁንስ ተው እንዲህ ጽድቅን ሁሉ መፈጸም ይገባልና አለው። ያን ግዜ ፈቀደለት። ኢየሱስ ከተጠመቀ በኋላ ወዲያው ከውኃ ወጣ እነሆም ስማያት ተከፈቱ፤ የእግዚአብሔር መንፈስ እንደ ርግብ ሲወርድ በእርሱም ላይ ሲቀመጥ አየ፤ እነሆም ድምፅ ከስማይ መጥቶ በእርሱ ደስ የሚለኝ የምወደው ልጄ ይህ ነው አለ» (ማቴ ፲፫፡፲፯)። ማርቆስ፤ ሉቃስና ዮሐንስም የጥምቀቱን ታሪክ ከማቴዎስ ጋር አስማምተው መዝግበውታል፤ (ማር ፩፡፱-፲፩ ሉቃ ፫፡፳፩-፳፫ ዮሐ ፩፡ ፴፪-፴፬)።

ጥያቄ:-ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በማየ ዮርዳኖስ በእደ ዮሐንስ ሲጠመቅ የተፈጸሙ ታሪኮች ምንና ምን ናቸው?

ጌታችን ሲጠመቅ የተፈጸሙት አስደናቂ ስራዎች ከዚህ የሚከተሉት ናቸው፦

፩ ስማያት ተከፈተዋል (ሲከፈቱ ታይተዋል)፤

፪ መንፈስ ቅዱስ በርግብ አምሳል ወርዶ በኢየሱስ ራስ ላይ ረቦ ሲያርፍ ታይቶአል፤

፫ እግዚአብሔር አብ የምወደው ልጄ(የባህርይ ልጄ) ይህ ነው ብሎ ድምጹን አስምቶ መስክ ሮለታል፤

፬ በቅዱስ ዳዊት የተነገረው ትንቢት ይፈጸም ዘንድ ጌታችን ይጠመቅ ዘንድ ዮርዳኖስ በሄደ ግዜ የዮርዳኖስ ወንዝ ባልተለመደ ሁኔታ ሲጨነቅ፤ ከቦታው ለመሸሸ ሲሞክር ታይታል። ዮርዳኖስ ወራጅ ውኃዎች ሁሉ ፈርተዋል፤ በዚህ ግዜ ቅዱስ ዳዊት በመንፈስ ቅዱስ ተመርቶ(ተቃኝቶ)፤ «ባህር አይታ ሸሸች ዮርዳኖስም ወደ ኃላው ተመለስ» ሲል የተናገረው ትንቢት ተፈጸመ (መዝ. ፪፲፫፡(፪፲፬) ፫-፭)□

ጥያቄ፦ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ለምን በዮርዳኖስ ተጠመቀ?

- ፩. ከዚህ በላይ የተጠቀሰው ቅዱስ ዳዊት የተናገረው ትንቢት ይፈጸም ዘንድ፤
- ፪. ዮርዳኖስ ለጥምቀት ታሪካዊ ምሳሌነት ያለው በመሆኑ፤
- ፫. ዮርዳኖስ ለምስጢረ ሥላሴ ምስጢራዊ ምሳሌ ያለው በመሆኑ፤
- ፬. በቤተክርስቲያን የትውፊት ማለት የሥርዓትና የባህል መጻሕፍት እንደተመዘገበው፤ ዲያብሎስ በዮርዳኖስ ባሕር የደበቀውን የኢዳምንና የሔዋንን የባርነት ደብዳቤ ይደመስስ ዘንድ ጌታችን በዮርዳኖስ ወንዝ ተጠመቀ።

ጥያቄ፦ ዮርዳኖስ ለአማናዊቱ ማለት ለእውነተኛይቱ ጥምቀት ታሪካዊ ምሳሌነት አለው የተባለው እንዴት ነው?

ዮርዳኖስ ጥምቀት ታሪካዊ ምሳሌነት አለው የተባለው፦

1. መስፍኑ እያሱ ለእስራኤል ልጆች ምድረ ርስትን ለማካፈል ወደ ምድረ ከነዓን ለመሻገር ከእስራኤል ልጆች ጋር ከዮርዳኖስ ወንዝ በደረሰ ጊዜ፤ ሞልቶ የነበረው ዮርዳኖስ ጎድሎ ግራና ቀኝም ቆሞ እያሱና የእስራኤል ልጆች እንደ ተሻገሩ ታሪኩ እንዲህ ሲል ያቀርባል።
«እንዲህ ሆነ ህዝቡ ዮርዳኖስ ሊሻገሩ ከየድንኳናቸው በወጡ ጊዜ፤ የቃል ኪዳንን ታቦት የተሸከሙ ካህናት ከህዝቡ ፊት ፊት ይሄዱ ነበር። እንደ መከርም ወራት ሁሉ ዮርዳኖስ እጅግ ሞልቶ ነበር ታቦት የተሸከመው ካህናት ወደ ዮርዳኖስ ሲደርሱ እግራቸውም በውኃው ዳር ሲጠልቅ፤ ከላይ የሚወርደው ውኃ ቆመ፤ በጸርታን አጠገብ ባለችው አዳም በምትባል ከተማ በሩቅ ቆሞ እንደ አንድ ክምር ተነሳ፤ ወደ ዓረባ ባሕር (ወደ ጨው ባሕር) የሚወርደው ውኃ ፈጽሞ ተቋረጠ፤ ህዝቡም በኢያሪኮ ፊት ለፊት ተሻገሩ። የእግዚአብሔር የቃል ኪዳን ታቦት የተሸከመው ካህናት በዮርዳኖስ መካከል በደረቅ መሬት ጸንተው ቆመው ነበር። ሕዝቡም ዮርዳኖስን ፈጸመው እስኪሻገሩ ድረስ እስራኤል ሁሉ በደረቅ መሬት ተሻገሩ። በታሪኩ መሠረት ዮርዳኖስ የእውነተኛይቱ ጥምቀት ምሳሌ ነው። ኢየሱስ የጌታችን ምሳሌ ካህናቱ የሐዋርያትና የኦርድኦች ምሳሌ ታቦቱ የሕገ ወንጌል ሕዝብ እስራኤል ምእመናን ምሳሌ ናቸው።

ኢየሱስ ዮርዳኖስን አሻግሮ ምድረ ርስትን ለሕዝብ እስራኤል እንዳወረሳቸው፤ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስም ምእመናንን በጥምቀት ወደ መንግሥተ ሰማያት አሻግሮ ርስተ መንግስተ ሰማያትን የማውረሱ ምሳሌ ነው።

2. የሶርያው ንጉሥ ሠራዊት አዛዥ የነበረው ንዕማን፤ አካሉ ሁሉ በለምጽ ደዌ ስለ ተበከለ በሸተኛ ሆኖ ሲኖር ሳለ፤ በነብዩ በኤልሣዕ ትእዛዝ በዮርዳኖስ ወንዝ ተጠምቆ ከለምጽ እንደተፈወሰ ታሪኩ እንዲህ ተብሎ ተመዝግቦአል፤ «ንዕማን ሶርያዊ በፈረሱና በሠረገላው መጥቶ ከኤልሣዕ ቤት ደጃፍ ውጪ ቆመ። ኤልሣዕም ሂድ በዮርዳኖስን ሰባት ጊዜ ታጠብ፤ ከደዌህ ትፈወሳለህ፤ አንተም ንጹሕ ትሆናለህ ብሎ መልክተኛ ላከ። ንዕማን ግን ተቆጥቶ ሂደ፤ እንዲህም አለ፦ እነሆ ነቢየ እግዚአብሔር ወደኔ መጥቶ ከፊቴ ቆሞ፤ የእግዚአብሔርን ስም ጠርቶ፤ ለምጽ ያለበትንም ገላጬን በእጁ ዳስሶ የሚፈውስኝ መስሎኝ ነበር እንጂ የውኃ ውኃማ የደማስቆ ወንዞች አባባና ፋርፋ ከእስራኤል ውኃዎች ሁሉ አይበልጡምን? በእነርሱስ ውስጥ መታጠብና መንጸት አይቻለኝም ኖሮአልን? ብሎ ወደ ሀገሩ ለመመለስ ፊቱን መለሰ። ነገር ግን አሸከሮቹ ቀርበው አባት ሆይ፤ ነቢየ ታላቅ ነገርስ ቢነግርህ ኖሮ ባደረግከው ነበር፤ ይልቁንስ ነቢየ ታጠብና ንጹሕ ሁን ሲልህ እንዴት እሺ ብለህ አትታጠብም? ብለው ነገሩት። እርሱም ወርዶ የእግዚአብሔር ስው ኤልሣዕ እንደነገረው በዮርዳኖስ ሰባት ጊዜ ብቅ ጥልቅ እያለ ታጠብ፤ ገላውም ገና እንደ ትንሽ ወጣት ገላ ሆኖ ተመለሰ፤ ከደዌውም ተፈወሰ፤ ንጹህም ሆነ» (፪ነገሥ. ፭ ፡ ፱-፲፬)።

በታሪኩ መሠረት ዮርዳኖስ የጥምቀት ምሳሌ፤ ኤልሣዕ የጌታችን፤ ንዕማን የምእመናን ምሳሌ፤ ለምጽ የኃጢአት፤ የመርገመ ሥጋ፤ የመርገመ ነፍስ ምሳሌ፤ ንዕማን በኤልሣዕ ትእዛዝ በዮርዳኖስ ታጥቦ ከለምጽ እንደተፈወሰ፤ በጌታችን የሚያምኑ ምእመናንም በጌታችን ትእዛዝ በአብ በወልድ በመንፈስ ቅዱስ ስም ተጠምቀው ከኃጢአት፤ ከበደል ንጹሕ ይሆናሉ። በዚህ መሠረት ዮርዳኖስ ለእውነተኛዋ ጥምቀት ታሪካዊ ምሳሌ ነው የተባለው ስለዚህ ነው። እንደዚሁም ዮርዳኖስ ለሰው ልጆች የመሠረት አንድነት ምሳሌ ነው። ይኸውም ዮርዳኖስ ከላይ ነቅቶ (ምንጩ) አንድ ነው። በመካከል ሲደርስ በ

ትንሽ ደሴት ተከፍሎ ይፈሳል፤ ከታች ወርዶ ይገኛል። ነቅቡ አንድ እንደ ሆነ፤ የሰው ሁሉ አባት አንድ አዳም ነው። ከመካከል በደሴት ተከፍሎ እንዲፈስስ እስራኤል በግዝረት፤ በኦሪት፤ አሕዛብ ባለ መግረዝ (በቁልፈት) በጣዖት ተለያይተው ይኖሩ ነበርና በኋላ ጌታችን በሠራት ጥምቀት ሁሉም አንድ ሕዝብ ሆነዋል።

ጥያቄ፦ «ዲያብሎስ የሮዳኖስ ወንዝ የደበቀው የዕዳ ደብዳቤ ይደመስስ ዘንድ፤ በየሮዳኖስ ተጠመቀ» የተባለው እንዴት ነው?

በመጽሐፈ ቀሌምንጦስ እንደ ተጻፈ፤ አዳምና ሔዋን ከገነት ተስደው በደብር ቅዱስ ሳሉ፤ ዲያብሎስ በድንገት መጥቶ የጨለማ መጋረጃ ጋርዶ ሥቃይ አጸናባቸው፤ ወዲያው በምትሐት ጥቂት ብርሃን መስል ነገር የያዘ መስሎአቸው፤ ይህንን ጨለማ አርቅልን አሉት። ስም ግብርናችሁን (የባርነታችሁን ስም) ጸፋችሁ ስጡን እና ላርቅላችሁ አላቸው። እነሱም መከራው የቀለላቸው መስሎአቸው፤ «ይሁንብን፤ ጸፍብን» አሉት። እርሱም፤ «አዳም ንብሩ ለዲያብሎስ፤ ሔዋን ዓመቱ ለዲያብሎስ» ብሎ በሁለት ዕብነ ሩካብ ቀርጾ አንዱን በየሮዳኖስ፤ አንዱን በሲኦል መካከል ደብቆት ነበርና ጌታችን በኪደተ እግሩ በየሮዳኖስ የተደበቀውን ደብዳቤ ለማጥፋት በየሮዳኖስ ተጠመቀ። በሲኦል የተደበቀውንም በዕለተ ዓርብ ደምስሶታል። «ወደመስሰ ለነ መጽሐፈ ዕዳነ፤ በትእዛዛት የተጻፈውን የእዳ (የበደል) ደብዳቤ ደመስስልን» እንዳለ ቅዱስ ጳውሎስ (ቆላ. ፪፣ ፲፬)።

ጥያቄ፦ ጌታችን ምንም ዓይነት በደልና ኃጢአት የሌለበት ቅዱስ አምላክ መሆኑ የታመነ ነው፤ ነገር ግን ለምን ተጠመቀ?

መልስ፦ ጌታችን የተጠመቀው ለሶስት ነገር ነው፤ ይኸውም፦

፩. ከላይ እንደ ተነገረው፤ በየሮዳኖስ ወንዝ የነበረው የዕዳ (የበደል) ደብዳቤ ለመደምስስ፤

፪. በመጠመቁ አርአያ ሆኖ ሥርዓተ ጥምቀትን ለእኛ ለመስጠት፤

፫. ውኃዎችን (ወንዞችን) ለመባረክና ለመቀደስ።

ይህንን ምስጢር አስመልክቶ ቅዱስ ጎርጎርዮስ ዘእንዚናዙ ስለ ወልደ እግዚአብሔር በጻፈው ሐ ተታ፤ ቁጥር 2/፪ ላይ እንዲህ ብሎአል፤ «እርሱ ሰው እንደ መሆኑ ተጠመቀ፤ አምላክ እንደመሆኑ ኃ ጢኦትን ደመስሰ። ንጽህናን ሽቶ የተጠመቀ አይደለም፤ እርሱ ንጽሕ እምንጽሐን ነውና፤ ነገር ግን ውኃ ውን ለመባረክና የውኃውን ባህርይ ለመቀደስ ተጠመቀ እንጂ» ብሎአል።

ሳዊሮስ ዘእንጽኪያም፤ «አኮ ፈቂዶ ለተጠምቆ ሐስ፤ ወዳእሙ ከመ ያስተርኢ ወሀበነ ጥንተ ል ደት ዳግማየ፤ ወውእቱስ አልቦቱ መፍቅድ በገቤነ ለነ ለእንለ እመሕያው» ብሎአል። ይኸውም፤ «ጥም ቀት ሽቶ አይደለም፤ ረብ ጥቅም ለማግኘት አልተጠመቀም፤ አምላክ በሥጋ ተገልጦ ጥንተ ልደትን ዳግ መኛ ይስጠን ዘንድ ነው እንጂ፤ እርሱስ ከእኛ ከስዎች ዘንድ የሚሻው ነገር የለም» ማለት ነው (ሃይማኖተ አበው፤ ገጽ ፫፻፸፭ ቁ. ፩፭)።

ጥያቄ፦ ጌታችን በየሮዳኖስ በተጠመቀ ግዜ የተገለጸው ታላቅ ምስጢር ምንድን ነው?

ጌታችን በየሮዳኖስ በተጠመቀ ግዜ ምስጢረ ሥላሴ (የእግዚአብሔር የሦስትነት ምስጢር) እውን ሆኖ ተገልጿል።

ይኸውም

፩ ከሦስቱ አካላት አንዱ እግዚአብሔር ወልድ በለበሰው ሥጋ በማየ የሮዳኖስ በእደ ዮሐንስ ተጠመቀ፤

፪ ወልድ በሰውነቱ የሮዳኖስ ተጠምቆ ከውኃ ሲወጣ፤ ስማይ ተከፍቶ መንፈስ ቅዱስ በርግብ አምሳል ወርዶ በጌታችን ራስ ላይ ተቀመጠ።

፫. እግዚአብሔር አብ በስማይ፤ «የምወደው ልጄ ይህ ነው» ብሎ የወልድን ባሕርይ ልጅነት መስከረ ለት (ማቴ. ፫-፩፻፮፤ ማር. ፩ ፱-፩፻፮፤ ሉቃ ፫ ፪፩-፪፱ ዮሐ. ፩-፫፻፱)።

በዚሁ ምስጢረ ጥምቀት አማካኝነት፤ የሦስቱ አካላት መገለጽ ግልጽ ሆኖ ታውቆአል። እንደዚሁም፤ «ዝንቱ ውእቱ ወልድየ ዘአፈቅር ዘቦቱሠመርኩ፤ በእርሱ ደስ የሚለኝ የምወደው ልጄ ይህ ነው» ብሎ እግዚአብሔር አብ በመመስከሩ፤ እምቅድመ ዓለም ከአብ የተወለደው፤ በኋላኛውም ዘመን ከቅድስት ድንግል ማርያም በድንግልና የተወለደው እግዚአብሔር ወልድ ተቀዳሚና ተከታይ የሌለው አንድ ብቻ መሆኑ ተረጋግጦአል።

ቅዱስ ቁዋርሎስና ቅዱስ ሳዊሮስ ዘአንጾኪያም ምታዌንና ሳድረትን ያስተማሩትን መናፍቃን በማሳፈር፤ «ወእይቤ አብ በላእለ ዝንቱ ወልድየ፤ አላ ይቤ ዝንቱ ውእቱ ወልድየ፤ በተዋሕዶ አንድ አካል አንድ ባሕርይ አድርጎ የምወደው ልጄ ይህ ነው አለ እንጂ፤ በዚህ አድሮ ያለው ልጄ ነው አላለም» ብለው አስተምረዋል (ትርጓሜ ወንጌል ማቴ. ፫፻፩፻፮)።

ጥያቄ፦እኛ ስዎች በውኃ የምንጠመቀው ለምንድን ነው?

እኛ ስዎች በውኃ የምንጠመቅበት ዋናው ቁም ነገር በሚከተለው ምክንያት ነው፦ የመጀመሪያው አባታችን አዳም የእግዚአብሔር ትእዛዝ ስላፈረሰ በሞተ ሥጋ ሞተ ነፍስ፤ በርደተ መቃብር ርደተ ገሃነብ ተፈረደበት ይህም የሞት ፍርድ ለልጆቹ ሁሉ አለፈ (ሮሜ. ፭ ፲፭-፳፭)፤ ስለዚህ ስውሁሉ ከውኃና ከመንፈስ ካልወለደ በቀር ወደ ገነት፤ ወደ መንግሥተ ሰማያት መግባት የማይችል ስለሆነ ከውኃና ከመንፈስ ቅዱስ ለመወለድ በውኃ እንጠመቃለን።

ጥያቄ፦ከውኃና ከመንፈስ ቅዱስ መወለድ ማለት ምን ማለት ነው?

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ፍጹም አምላክና ፍጹም ሰው መሆኑን ያመነ፤ እንደዚሁ እርሱ ብቻ የዓለም መድኃኒት እንደሆነ በፍጹም ልቡ ያመነ ሰው ሁሉ፤ በአብ፤ በወልድ፤ በመንፈስ ቅዱስ ስም በውኃ በተጠመቀ ጊዜ ወድያውኑ በረቂቅ ሁኔታ(በማይታይ ሁኔታ) ከመንፈስ ቅዱስ ይወለዳል። ይኸውም በጥምቀት፤ ጸጋ መንፈስ ቅዱስን ተቀብሎ በጸጋ የእግዚአብሔር ልጅ ይሆናል ማለት ነው። ይህንን ታላቅ ምስጢር ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ኒቆዲሞስ ለተባለው የአይሁድ መምህር ለመጀመሪያ ጊዜ ተገልጾለት ነበር። ታሪኩም እንዲህ ነው «...ኢየሱስም መልሶ ለኒቆዲሞስ ስ፡- እውነት እውነት እልሃለሁ ሰው ዳግመኛ ካልተወለደ በቀር የእግዚአብሔርን መንግሥት ሊያይ አይችልም አለው። ኒቆዲሞስም መልሶ፡- ሰው ከሸመገለ በኋላ እንዴት ሊወለድ ይችላል? ሁለተኛ ወደ እናቱ ማኅፀን ገብቶ ይወለድ ዘንድ ይችላል? አለው። ኢየሱስም መልሶ እንዲህ አለው፡- እውነት እውነት እልሃለሁ፡- ሰው ከውኃና ከመንፈስ ቅዱስ ካልተወለደ በቀር ወደ እግዚአብሔርን መንግሥት ሊገባ አይችልም። ከሥጋ የተወለደ ሥጋ ነው፤ ከመንፈስ የተወለደ መንፈስ ነው። ዳግመኛ ልትወለዱ ያስፈልጋችኋል ስላልሁህ አታድንቅ። ነፋስ ወደሚወደው ይነፍሳል፤ ድምፁንም ትስማለህ ነገር ግን ከየት እንደ መጣ ወዴትም እንደሚሄድ አታውቅም፤ ከመንፈስ የተወለደው ሁሉ እንዲሁ ነው» (ዮሐ. ፫፻፫-፱)

አሁን ከዚህ በላይ እንደ ተገለጸው፤ ለኒቆዲሞስ፤ ዳግመኛ መወለድ የሚባለው አነጋገር ሊገባው ወይም ሊረዳው አልቻለም። ምክንያቱም ኒቆዲሞስ በተለመደው መንገድ ከአባት ከእናት መወለድ እንጂ፤ ከመንፈስ የመወለድ ነገር አያውቅም ነበርና። ጌታችን ግን ይህንን ታላቅ ምስጢር መረዳት ላቃተው ለኒቆዲሞስ ከውኃና ከመንፈስ መወለድ ማለት ምን ማለት እንደሆነ የንፋስን ጉዞ ምሳሌ አድርጎ አስረድቶታል፤ ስለዚህ ጌታችን ባስተማረው መሠረት፤ ማንኛውም ሰው ወደ መንግሥተ ሰማያት መግባት ይችላል ዘንድ በሥርዓተ ጥምቀት ከውኃና ከመንፈስ ቅዱስ መወለድና በጸጋ የእግዚአብሔር ልጅ መሆን ይገባዋል።

ጥያቄ፦ከዚህ በላይ ከተመለከትነው ሌላ ጌታችን እየሱስ ክርስቶስ ስለ ጥምቀት አስፈላጊ ጊነት ያዘዘው ትእዛዝ አለን?

አዎን አለ፤ ጌታችን እየሱስ ክርስቶስ ላመነ ለማንኛውም ሰው ጥምቀት እጅግ አስፈላጊ በመሆኑና ያለ ጥምቀት በጸጋ የእግዚአብሔር ልጅ መሆንና ወደ መንግሥተ ሰማያት መግባት የማይቻል ስለሆነ፤ ጌታችን እየሱስ ክርስቶስ ሞትን ድል አድርጎ ከሙታን ተለይቶ ከተነሣ በኋላ ለቅዱሳን ሐዋርያት እንዲህ ሲል አዞታቸዋል፤ «እንግዲህ ሂዱና አሕዛብን ሁሉ አስተምሩ በአብ በወልድ በመንፈስ ቅዱስ ስም እያጠመቃችኋቸው፤ ያዘዘኋችሁንም ሁሉ እንዲጠብቁ እያስተማራችኋቸው ደቀ መዛሙርት አድርጓው» (ማቴ. ፳፰፡፲፱-፳)። እንደገናም እንዲህ አላቸው «ወደ ዓለም ሁሉ ሂዱ፤ወንጌልንም ለፍጥረት ሁሉ ስበኩ፤ ያመነ የተጠመቀ ይድናል፤ ያላመነ ግን ይፈረድበታል» (ማር. ፲፮፡፲፮)።

ጥያቄ፦ጌታችን ለእኛ አርአያውን (ምሳሌውን) ይንጠን ዘንድ በዮርዳኖስ ውኃ መጠመቁ ን ከፍ ብለን ተመልክተናል፤ ነገር ግን በጌታችን ያመኑ ሰዎች የተጠመቁበት ውኃ ምን ዓይነት ነው?

ጌታችን እየሱስ ክርስቶስ ለምእመናን ሥርዓተ ጥምቀትን ከሠራበት ቀን ጀምሮ ምእመናን የተጠመቁበትንና እኛም የተጠመቅንበትን ውኃ በዕለተ ዓርብ ከጌታችን ጎን የፈሰሰው ውኃ ነው። እንደሚታወቀው፤ ጌታችን እየሱስ ክርስቶስ ለመላው የሰው ልጅ ሕይወት፤ ድኅነትን ለመስጠት ሲል በዕለተ ዓርብ በፈቃዱ መከራን ተቀብሎ በመስቀል፤ በለበሰው ሥጋ ከሞተ በኋላ፤ እርሱን ከሰቀሉት ወገኖች አንዱ ጐኑን በጦር በወጋው ጊዜ ወዲያውኑ ደምና ውኃ ፈሷል (ዮሐ. ፲፱፡፴፬)። ምስጢሩ እንደዚህ ነው፦ የጌታችን አገልጋዮች ቀሳውሶች፤ ምእመናንን ለማጥመቅ ሲፈልጉ ውኃውን በብርት፤ ወይም በገንዳ፤ ወይም በትልቅ ስነብርት (ስሐን) ሞልተው ተገቢውን ሥርዓተ ጸሎት ያደርሱበታል፤ ከዚያም አስፈላጊውን ቡራኬ ከፈጸሙበት በኋላ ውኃው በመንፈስ ቅዱስ ኅይል ተለውጦ ከጌታችን ጎን የፈሰሰውን ቅዱስ ውኃ ይሆናል። በዚህ ጊዜ በዚያ ውኃ የተጠመቀ ሁሉ፤ በጸጋ ከአብ ከወልድ ከመንፈስ ቅዱስ ይወለዳል፤ በጸጋም የእግዚአብሔር ልጅ ይሆናል።

ጥያቄ፦ጥምቀት በግድ አስፈላጊ ነውን?

አዎን በጥምቀት ከውኃና ከመንፈስ ቅዱስ ካልተወለዱ በቀር ወደ እግዚአብሔር መንግሥት መግባት አይቻልምና ጥምቀት እጅግ አስፈላጊ ነው (ዮሐ. ፫፡ ፭-፯)።

ጥያቄ፦ከጥምቀት የሚገኙት ጥቅሞች ምንና ምን ናቸው?

ከጥምቀት የሚገኙ ጥቅሞች የሚከተሉት ናቸው።
፩ ስርየተ ኃጢአትን ማግኘት፤ ማለት ከማንኛውም ኃጢአት ንጹሕ መሆን፤
፪ ከመንፈስ ቅዱስ ዳግመኛ በመወለድ፤ በጸጋ የሥላሴ (የእግዚአብሔር) ልጅ መሆን፤
፫ መንግሥተ ሰማያትን ለመውረስ በመንፈስ ቅዱስ መታተም ናቸው።

ጌታችን እየሱስ ክርስቶስ የመሠረታት ጥምቀት ኃጢአትን የምታስተሰርይና ድኅነትን የምታስጥታላቅ ምስጢር መሆንዋን ቅዱስ መጽሐፍ ያረጋግጣል። በጥምቀት ድኅነተ ነፍስ እንደሚገኝ ጌታችን ራሱ፤ «ያመነ የተጠመቀ ይድናል» ሲል አስተምሮአል (ማር.፲፮፤፲፮)። ሐዋርያው ቅዱስ ጴጥሮስም በበዓለ ኅምሳ ለተሰበሰቡ ሰዎች፤ «ንስሐ ግቡ፤ኃጢአታችሁ ይስረይ ዘንድ እያንዳንዳችሁ በኢየሱስ ክርስቶስ ስም ተጠመቁ፤ የመንፈስ ቅዱስንም ሰጦታ ትቀበላላችሁ»ሲል አስተምሮአቸዋል(ዮሐዋ. ፪፡፴፰)። ሦስት መቶ አሥራ ስምንቱ ቅዱሳን አበውም በቀኖና ሃይማኖት፤ « ኃጢአት በሚሰረይበት በአንዲት ጥምቀት እናምናለን»ብለዋል(ጸሎተ ሃይማኖት)።

ጥያቄ፡-ጥምቀት ስንት ግዜ ትፈጸማለች?

በአብ በወልድ በመንፈስ ቅዱስ የምትፈጸም ጥምቀት አንዲት ናት። አንድ ግዜ ከተፈጸመች ማለት ከተሰጠች በኋላ አትደገምም። በካህን በኤጲስ ቆዶስ እጅ የምትፈጸምው ጥምቀት አንዲት ናት። «ሊቀ ጳጳሳት ወይም ጳጳስ ወይም ኤጲስ ቆዶስ ሳይመጣ አናጠምቅም አይበሉ፤ የማጥመቅ ሥልጣን ያለው ያጥምቅ እንጂ፤ የጥምቀት ሥልጣን አንዲት ናትና» ተብሎ በሕገ ቀኖና ታዞላልና (አንቀጽ ፱፻፱)።

ጥያቄ፡-ጥምቀት በስንት ትከፈላለች?

ከዚህ በላይ እንደ ተገለጸው፤ አማናዊቷ ማለት እውነተኛ ጥምቀት አንዲት ናት። ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ ጥምቀት አንድ መሆኑን ሲመሰክር፤ «አንድ ጌታ፤ አንዲት ሃይማኖት፤ አንዲት ጥምቀት፤ ከሁሉ በላይ የሚሆን፤ በሁሉም የሚሠራ፤ በሁሉ የሚኖር አንድ አምላክ የሁሉ አባት አለ» ብሎአል (ኤፌ. ፬፡፬-፭)።

በሌላ በኩል ግን ጌታ የመሠረታት ጥምቀት አንዲትና የማትደገም መሆኑን የታወቀ ቢሆንም፤ ጥምቀትን የሚመስሉ አራት ዓይነት መንገዶች እንዳሉ ቅዱስ ጎርጎርዮስ ዘእንዚናዙ ገልጸዋል። ይህ ቅዱስ አባት ስለ ምስጢራተ ቤተክርስቲያን በጻፈው ክፍል ሲገልጽ እንዲህ ብሎአል፡-

፩. ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ እንደ ጻፈው (፩ቆሮ. ፲፭፻፪)፤ እስራኤላውያን ከደመና በታች ሆነው ባሕር ሲሻገሩ ሁሉም በደመናና በባሕር ተጠመቁ..... ያለው እንደ ጥምቀት ይቆጠራል፤ ግን ምሳሌ እንጂ አማናዊ ጥምቀት አይደለም። ምሳሌነቱም፤ ባሕር አማናዊቱ ጥምቀት ምሳሌ፤ ደመና የመንፈስ ቅዱስ ምሳሌ፤ መና የኅብስተ ሕይወት (ቅዱስ ቁርባን) ምሳሌ፤ የጠጡት መንፈሳዊ ውኃም የክርስቶስ ደም ምሳሌ ነው።

፪. ዮሐንስ መጥምቁ ሲያጠምቃት የነበረች ጥምቀት ናት፤ ነገር ግን ዮሐንስ ለንስሐ በውኃ ብቻ እንጂ በመንፈስ ቅዱስ ስላላጠመቀ፤ የዮሐንስ ጥምቀት የንስሐ እንጂ አማናዊት ጥምቀት አልነበረችም።

፫. በስማዕትነት ደምን በማፍሰስ የምትፈጸም ጥምቀት ናት። ይህች ጥምቀት ክርስቶስን መምሰልን የምታስጥ እጅግ የከበረች ጥምቀት ናትና ዋጋዋ ከፍ ያለ ነው።

፬. «አንብዐ ንስሐ» ማለት በንስሐ ግዜ የሚፈሰው የለቅሶ፤ የሐዘን እምባ ነው። የንስሐ እንባ ለስርየተ ኃጢአትን ስለሚስጥ እንደ ጥምቀት ይቆጠራል (ድርሳነ ጎርጎርዮስ፤ ኦሬንቴሽን ፴፱-፲፯)።

ከነዚህ ከዚህ በላይ የተገለጹት የጥምቀት መንገዶች ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የመሠረታትን ጥምቀት የሚመስሉ ናቸው። በተለይም በሦስተኛውና በአራተኛው ተራ ቁጥር የተገለጹት የጥምቀት መንገዶች የእውነተኛውን ጥምቀት የሚያህሉ ናቸው።

ጥያቄ፡-ክርስቶስን አምነው በስማዕትነት ደማቸውን አፈሰሰው ከሞቱና ከሚሞቱት ቅዱሳን ሰዎች በቀር፤ ሁላችንም የክርስቶስን ሞት የምንሳተፍበት ምስጢር የትኛው ናት?

የክርስቶስን መከራና ሞት የምንሳተፍባት ምስጢር ጥምቀት ናት፤ ስለዚህም ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ በሮም ለነበሩ ምእመናን በጻፈው መልእክቱ በጥያቄ መልክ እንዲህ ሲል አስረድቶአቸዋል፤ «ወይስ ክርስቶስ ኢየሱስ ጋር አንድ እንሆን ዘንድ የተጠመቅን ሁላችን ከሞቱ ጋር አንድ እንሆን ዘንድ እንደ ተጠመቅን አታውቁም?» ብሎአል (ሮሜ ፮፡፫)። ለገላትያ ምእመናን በጻፈው መልእክቱም፤ «በእምነት በኩል ሁላችሁ በክርስቶስ ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጆች ናችሁና፤ ከክርስቶስ ጋር አንድ ትሆኑ ዘንድ በክርስቶስ የተጠመቃችሁ ሁሉ ክርስቶስን ለብሳችኋልና።

አይሁዳዊ ወይም አረማዊ ስው የለም፤ ባሪያ ወይም ጨዋ የለም፤ ወንድ ወይም ሴት እየተባባሉ መለያያት የለም፤ ሁላችሁ በክርስቶስ ኢየሱስ አንድ ናችሁና» ሲል አስረድቶአል (ገላ.፫ ፳፮፡፳፱)።

ራሱ ጌታችን በዕለተ ዓርብ የተቀበለውን መከራ «ጥምቀት» ብሎ ሠይሞታል(ማቴ. ፳፡፳፪)፤ ስለዚህ በአብ በወልድ በመንፈስ ቅዱስ ስም የምንጠመቃት ጥምቀት፣ ዳግመኛ መወለድንና በጸጋ የእግዚአብሔር ልጅ መሆንን የምታስጥ ከመሆንዎም በላይ፣ ከክርስቶስ ጋር የመሞታችንን፣ የመቀበራችንን ጉልህ ምሳሌ መሆንዎንም መገንዘብ ተገቢ ነው። «ወተጠምቅትነሰ በማይ፣ ውእቱ ተሳትፎትን በሞተ ክርስቶስ፤ ወዕርገትነሂ እምነ ማይ ውእቱ ካዕበ አምሳለ ተንሰአትነ ምስሌ ሁ፤ በውኃ መጠመቃችን በክርስቶስ ሞት አንድ የመሆናችን ከውኃ መውጣታችን ሁለተኛ ከእርሱ ጋር የመነሳታችን ምሳሌ ነው» ተብሎ በህገ ቀኖና (በፍትህ መንፈሳዊ) ተደንግጎአል (አንቀጽ ሣልስ ቁ. ፳፯ ድስቅ)።

ጥያቄ፡-ሥርዐተ ጥምቀት የሚፈጸመው እንዴት ነው?

ለመጠመቅ የሚመጡ ሰዎች ወንድ የጉለመስ ከሆነ፤ ሴቲቱም ያደገች ከሆኑ፣ በቅድሚያ የእግዚአብሔርን አንድንነት ሦስትነት ጠንቅቀው ሊያስተምሩላቸው ይገባል። ለመጠመቅ የመጡ አማኝያን ትምህርተ ክርስትናን ተምረው በሚገባ ካወቁ በኋላ ያጥምቋቸው። ሲያጠምቋቸውም መላ ስውነትን የሚያጠል ውኃ መሆን ይገባል። አጥማቂው ካህን ተመማቂውን(ተመማቂዋን) በውኃው ሦስት ግዜ ብቅ ጥልቅ እያደረገ በአብ በወልድ በመንፈስ ቅዱስ ያጠምቀዋል (ያጠምቃታል)። ምሳሌውም ከላይ እንደተገለጸው ተመማቂው ከውኃው ሦስት ግዜ ብቅ ጥልቅ ብሎ መጠመቁ፣ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ሦስት መዓልት ሦስት ሌሊት በክርሠ መቃብር አድሮ፣ ሞትን ሸሮ፣ የመነሳቱ ምሳሌ ነው (ሮሜ. ፮ ፫-፭)። በሕገ ቀኖና (በፍትሕ መንፈሳዊ) እንደታዘዘው፣ ጥምቀት በወራጅ ውኃ ወይም በሚፈስ ውኃ ይሁን። በዚያ የውኃ ችግር ቢኖር ያገኙትን ውኃ ቀድተው ወደ ማጥመቂያው ያፍስሱ(አንቀጽ ሣልስ፣ በሰ.፪፯)። በዚሁ ቀኖና «በስ» በሚል ምሕፃረ ቃል የተመዘገበው ሕገ ቀኖና ዘባስልዮስ ማለት ነው። በቀኖናው መሠረት በጥምቀት ጊዜ ተጠማቂውን ስው በሙሉ የሚያጠልቅ የታቆረ ውኃ፣ የገንዳ ወይም ኩሬ ውኃ የማይገኝ ከሆነ፣ አጥማቂው ኢጲስ ቆዶስ ወይም ካህን ውኃውን በእጁን እያፈሰሰ በአብ በወልድ በመንፍስ ቅዱስ ስም በተጠማቂው ራስ ላይ ሦስት ግዜ እያፈሰሰ እንዲያጠምቅ መታዘዙ በቂ ውኃ ሳይገኝ ሲቀር ነው፤ በቂ ውኃ በሚገኝበት አካባቢ ግን ተመማቂውን ስው በሙሉ የሚያጠልቅ ውኃ ማጥመቅ የሚገባ መሆኑ ከፍ ብሎ ተገልጿል።

ተጠማቂው ስው ሥርዓተ ጥምቀት ከተፈጸመለት በኋላ በመጽሐፈ ክርስትና እንደ ታዘዘው፣ ቅብዓ ሜሮን ይቀቡታል፤ ከዚያም ፀዓዳ ልብስ ማለት ነጭ ልብስ ያለብሱታል፤ ወዲያውም ቅዱስ ቅሩባን ያቆርቡታል። ከቆረበም በኋላ በመጀመሪያ ቀዝቃዛ ውኃ፣ ከዚያም ወተትና ማር ይሰጡታል፤ ይህ ሥርዓት በጥንቷ ቤተክርስቲያን ማለት ከሁለተኛው፣ ከሦስተኛው ካራተኛው ክፈለ ዘመን ጀምሮ የተለመደ የቤተክርስቲያን ሥርዓት እንደነበረ ስለ ሥርዓተ ጥምቀት የተጻፈው የጥንቱ ሕገ ቀኖና (ሕገ ቤተክርስቲያን) ያስረዳል (የሀዋርያት ቀኖና፣ አንቀጽ ፳፪-፳፬)።

ጥያቄ፡-ሕፃናት በሕፃንነት ዕድሜያቸው ጥምቀተ ክርስትናን እንዲቀበሉ (እንዲጠመቁ) ማድረግ የሚገባን ነውን?

አዎን፤ ሕፃናትን ማጥመቅ የሚገባ ነው። ጥምቀት ለክርስትና ሃይማኖት «መግቢያ በር» መሆን ዋ የታወቀ ነውና፤ ሕፃናት የቤተክርስቲያንልጆችና የምእመናን ማኅበር አባላት መሆን የሚችሉት በጥምቀት ስለሆነ መጠመቅ ያስፈልጋቸዋል።

ከትምህርተ ሃይማኖት ኦርቶዶክሳዊት 1991 አቡነ ገብርኤል ከጻፉት የተወሰደ።

የሕፃናት ጥምቀት

በቤተክርስቲያናችን ሁለት የጥምቀት ዘመናት አሉ። እነርሱም የሕፃናትና የትልልቆች የጥምቀት ዘመን በመባል ይታወቃሉ። እድሜያቸው ለአቅመ አዳምና ሄዋን ከደረሱ በኋላ የሚጠመቁት ጥምቀት የትልልቆች ጥምቀት ይባላል። ይህም ሚስጢረ ጥምቀት ለመፈጸም የሚያስፈልጉ ነገሮች በሚለው ርዕስ የተገለጹ ስለሆነ አሁን የሕፃናትን ጥምቀት እንመለከታለን። ቅድስት ቤተክርስቲያናችን ለሚስጢረ ጥምቀት አፈጻጸም ብርቱ ጥንቃቄ ታደርጋለች። ሰው ሁሉ በጥምቀት አማካኝነት የሚሰጠውን ጸጋ እንዲያገኝ እንፈልገውን ጥረት ሁሉ ትፈጽማለች። ሰዎች ሳይጠመቁ እንዳይሞቱ በማለት ሕፃናትን እንዲጠመቁ ታስተምራለች ታጠምቃለችም። ሕፃናትን የምታጠምቀው በቅዱሳት መጻሕፍት በቅዱሳን አበው ትውፊትና ሥርዓት መሠረት ነው። ሕፃናትን የምታጠምቀው በቅዱሳት መጻሕፍት በተረዳችው መሠረት እንደሆነ ከዚህ ቀጥለን ለማየት እንሞክራለን።

- 1.0 በመጽሐፈ ኩፋሌ ም. 4 ቁ. 9 ላይ «ከተፈጠረበት ምድር ለአዳም አርባ ቀን ከተፈጸመለት በኋላ ይገዛትም ይጠብቃትም ዘንድ ወደ ገነት አስገባነው። ሚስቱንም በሰማንያ ቀን አስገባናት።» ይላል። ለአዳምና ሔዋን ንፅሐ ጠባይዕ ሳያድፍባቸው ከመንፈስ ቅዱስ የጸጋ ልጅነት ተቀብለው በመላእክት ታጅበው በ40ና በ80 ቀን ገነት እንደገቡ ዛሬም ወንድ ልጅ በተወለደ በ40 ቀኑ ሴት ልጅ በተወለደች በ80 ቀኗ በጥምቀት አማካይነት ከእግዚአብሔር ተወልደው ገነት መንግሥተ ሰማያት እንዲገቡ ታደርጋለች። ምንም እንኳን ልደተ አዳም ከምድር፣ ልደተ ሔዋን ከአዳም ጎን ሆኖ በሕፃናት መጠን ባይፈጠሩም ማለትም አዳም የ30 ዓመት ጎልማሳ ሔዋን የ15 ዓመት ቆንጆ ሁነው ቢፈጠሩም ያቺ የተፈጠሩበት ዕለት ካለመታየት ወደ መታየት የመጡበት ሰብአዊ ፍጡርነታቸው የታወቀባትና የተረጋገጠባት ዕለት በመሆኗ እንደ ልደት ቀን ትቆጠራለች። ሕፃናትም ቢሆኑ በማኅፀን ሳሉ አይታዩ የነበሩ ወደ መታየት የሚመጡትና ሰው መሆናቸው የሚታወቀው በልደታቸው ዕለት ነው። ስለዚህ አዳምና ሔዋን በተፈጠሩ በ40ና 80 ቀናቸው በክብር ወደ ገነት እንደገቡ ዛሬም ቅድስት ቤተክርስቲያን እግዚአብሔር መጀመሪያ በሠራው ሥርዓት መሠረት በአዳም አለመታዘዝ ምክንያት የተወሰደውን ልጅነት ለማስመለስ ሕፃናት ወንዶችን በ40 ቀን ሕፃናት ሴቶችን በ80 ቀን ዕድሜያቸው ታጠምቃለች።
- 2.0 እግዚአብሔር የአብርሃምን የይስሐቅንና የያዕቆብን ልጆች ከአሕዛብ ለይቶ የተመረጠ ሕዝብ ካደረጋቸው በኋላ የሚመሩበት ሕግ ሰጥቷቸዋል። ከእነዚህም መካከል በዘሌዋውያን 12፣1-8 የሚገኘው ነው። እስራኤላውያን በመንፈስ ረድኤት የእግዚአብሔር በረከት እንዲያድርባቸው የእግዚአብሔር ሕዝብ/ወገን/ መሆናቸው እንዲረጋገጥ ወንድ ልጅ በተወለደ በ40ቀኑ ሴት ልጅ በተወለደች በ80 ቀኗ ወላጆቻቸው መሥዋዕት ይዘው ወደ ቤተ መቅደስ ይወስዷቸው ነበር። ካህናቱም መሥዋዕቱን ሠውተው ሕፃናቱን በእግዚአብሔር ስም ባርከው ስማቸውን በመዝገብ አስገብተው ይሰዷቸው ነበር። እንደ ኦሪቱ ሕግ የተፈጸመለት ሕፃን የፈጣሪን በረከት ከማግኘቱም በላይ የእግዚአብሔር ሕዝብ ወይም ወገን ይሆናል። እንደዚሁም ቤተክርስቲያን ሕፃናቱን በ40 ቀንና በ80 ቀን አጥምቃ የእግዚአብሔር ወገን ታደርጋለች። በዘመነ ኦሪት ሕፃናቱ በወላጆቻቸው እምነት መሥዋዕት ተሰውቶላቸው የእግዚአብሔር ወገን እንደሚሆኑ በዘመነ ሐዲስም ሕፃናት በወላጆቻቸው እምነት ወደ ቤተክርስቲያን ተወስደው በጥምቀት የእግዚአብሔር የጸጋ ልጆች ይሆናሉ። በዚህም ሕጻናት መሥዋዕተ ሐዲስ የሆነውን የክርስቶስ ሥጋና ደም ተቀብለው የእስራኤል ዘንፍስ የቤተክርስቲያን አባልና አካል ይሆናሉ።
- 3.0 በብሉይ ኪዳን ዘመን አብርሃም እግዚአብሔርን አምኖ ከዘመዶቹ ተለይቶ አምላኩን ከተከተለ በኋላ የእግዚአብሔር የቃል ኪዳን ምልክት ሰጠው። ይህም የቃል ኪዳን ምልክት በእግዚአብሔርና በአብርሃም በዘሩም መካከል የዘላለም ምልክት ስለሆነ ማናቸውንም ወንድ ልጅ በተወለደ በ8ኛው ቀን እንዲገረዝ ታዟል። ትልልቅ ሰዎችም በልጅነታቸው ካልተገረዙ ካደጉ በኋላ ይገረዛሉ አብርሃም ሲገረዝ የ99 ዓመት ሽማግሌ ነበር። እስራኤል በ13 ዓመቱ ተገርዟል። ይስሐቅ ግን በተወለደ በስምንተኛው ቀን ተገርዟል።እግዚአብሔር አምላክ የዚህን ቃል ኪዳን ጽኑነት «የቁልፈቱን ሥጋ ያልተገረዘ ቆላፍ ሰው ሁሉ ያቺ ነፍስ ከወገኗ ሁሉ ተለይታ ትጥፋ ቃል ኪዳኔን አፍርሳለችና» በማለት ገልጿል። ዘፍ. 17፣1-5

በሐዲስ ኪዳን ግዝረት የጥምቀት ምሳሌ እንደሆነ ቅዱስ ጳውሎስ በቆላ. 2፥11-12ላይ «የሥጋንም ሰውነት በመግፈፍ በክርስቶስ መገረዝ በእጅ ባልተደረገ መገረዝ በእርሱ ሆኖችሁ ደግሞ የተገረዛችሁ በጥምቀት ከእርሱ ጋር ተቀበራችሁ» በማለት ጥምቀት በክርስቶስ አማካኝነት የሚፈጸም ሕመም የሌለው ከመርገምና ከኃጢአት ቁልፈት የምንለይበት ግዝረት እንደሆነ ገልጿል። በኦሪቱ ሕፃናትም አዋቂዎችም ተገርዘው እግዚአብሔር ለአብርሃም የሰጠውን ተስፋ ወራሾች እንደሚሆኑ ሁሉ ዛሬም ሕፃናትንም አዋቂዎችንም በማጥመቅ የቤተክርስቲያን አባል የክርስቶስ አባል እንደ ተስፋ ቃሉ የመንግሥተ ሰማያት ወራሾች ይሆናሉ። ያልተገረዘ ሰው ከወገኑ ከእስራኤላውያን ተለይቶ እንደ ሚጠፋ ዛሬም በሐዲስ ኪዳን ያልተጠመቀ ሰው ከክርስቲያኖች ተለይቶ በገሃነም አሳት ይጠፋል ወደ መንግሥተ ሰማያት መግባት አይችልም።

4.0 ቅዱስ ጳውሎስ በ1ኛ ቆሮ. 10፥1-2 ላይ«ወንድሞች ሆይ ይህን ታውቁ ዘንድ እወዳለሁ አባቶቻችንን ሁሉ ከደመና በታች ነበሩ ሁሉም በባሕር መካከል ተሻገሩ ሁሉም ሙሴን ይተባበሩ ዘንድ በደመናና በባሕር ተጠመቁ» ብሎ በመጻፍ የእስራኤላውያን ቀይ ባሕርን መሻገር የጥምቀት ምሳሌ እንደሆነ ገልጿልናል። እስራኤላውያን ከፈርሶን ባርነት ከግብጽ የመከራ ቦታ በእግዚአብሔር ኃይል ነጻ ከወጡ በኋላ ወተትና ማር ወደምታፈሰው ሀገር ለመጓዝ ቀይ ባሕርን መሻገር ነበረባቸው። ቀይባሕር እስራኤላውያንን ሲያሻግር ግብጻውያንን አስጥሟል። በቀይ ባህር መካከል የተሻገሩት እስራኤላውያን አዋቂዎች ብቻ አልነበሩም ሕፃናትም አብረው ተሻግረዋል ቀይ ባሕርን በተአምራት እንደተሻገሩ፤ ጠላቶቻቸው እንደሰጠሙ፤ የአምላክን ድንቅ ሥራና ኃይል የሙሴን ባለሟልነትና ንግግር የሰሙትና ያዩት ትላልቆቹ ናቸው። ሕፃናቱ ግን በወላጆቻቸው አማካይነት ከተሻገሩ በኋላ ነፍስ ሲያውቁ እግዚአብሔር በዘጠኝ መቅሰፍት በአሥረኛ ሞተ በኩር በአሥራ አንደኛው መቅሰፍት ሰጥመው ጠላቶቻቸውን አጥፍቶ፤ ባሕሩን ከፍሎና ደመና ጋር ይደረግ እንዳሻገራቸው የነገራቸውን አምነው ከመቀበል በቀር የሚያረጋግጡበት ሌላ መንገድ የላቸውም። ሕፃናቱም አዋቂዎችም እኩል ተሻግረዋል። ሕፃናቱ በልጅነታቸው ሳያውቁና ሳይረዱ በቀይ ባሕር መሻገራቸው ትክክል አይደለምና እስኪያድጉ ድረስ በበረሃ ይቀመጡ አይባልምና ወይም በሕፃንነት ሳላውቅ የተሻገርኩት መሻገር ስህተት ነውና አሁን ሳውቅ ስረዳ እንደገና ቀይ ባሕርን ልሻገር ቢል አይችልም። ቀይ ባሕርን አንዴ የተሻገረ ለምንጊዜም ተሻገረ እንግዲህ በሐዲስ ኪዳንም ያለው የጥምቀት ሥርዓት ከዚህ ታሪክ ጋር የተያያዘ ነው። ተነፃፃሪም ነው። እስራኤል ዘነፍስ ከሲኦል ግብጽ ከፈርሶን ዲያቢሎስ ከግብጻውያን አጋንንት በክርስቶስ መሪነት ነጻ ወጥተው ወደ ሰማያዊት እየሩሳሌም ለመግባት የግድ ከጥምቀቱ በቀይ ባሕር በኩል መሻገር /ማለፍ/ አለባቸው ጥምቀት ክርስቲያኖች ከፈጣሪያቸው የጸጋ ልጅነት የሚያገኙበት ከሰይጣን ነጻ የሚወጡበት ሲሆን በአንጻሩ ኃጢአታቸውም መርገመ ሥጋ መርገመ ነፍስ እንደ ፈርሶንና ሠራዊቱ በጥምቀት ይደመሰሳል። አዋቂ ሳለ የተጠመቀም በሕፃንነቱ የተጠመቀ ውጤቱ አንድ ነው። በሕፃንነቱ የተጠመቀ ሰው መጠመቁን ወላጆቹና የክርስትና አባቱ የሚነግሩትን አምኖ በመቀበል ለምግባር ለትሩፋት መነሳሳት አለበት እንጂ እንደገና እጠመቃለሁ ማለት የለበትም። የእስራኤላውያን ሕፃናት ቀይ ባሕርን አንዴ ብቻ ከተሻገሩ ከዛም በኋላ መሻገር እንደማይችሉ ይህም ሕፃን አንድ ጊዜ ስለተጠመቀ ዳግም መጠመቅ አያስፈልገውም። አንድ ጊዜ የተጠመቀ ለምንጊዜውም ተጠምዷል።

5.0 በዘፍ. 7፥1 ላይ እንደምንረዳው «እግዚአብሔር ኖህን አለው አንተ ቤተሰቦችህን ሁሉ ይዞ ወደ መርከብ ግባ በፊቱ ጸድቅ ሆነህ አይቼሃለውና» በማለት በመርከቡ አማካይነት ከጥፋት ውሃ ኖህን ከነቤተሰቡ ሊያድነው እንደወደደ እንረዳለን። ኖህ በትእዛዙ መሠረት ቤተሰቦቹን ሁሉ ይዞ ወደ መርከብ እንደገባ በዘፍ. 7፥17 ተገልጿል። ኖህ ቤተሰቦቹ ለእግዚአብሔር ቃል ታዛዥ ሆነው በመርከቡ ውስጥ እንደገቡ ከጥፋት ውሃም እንደዳኑ ተረድተናል። ኖህ ሦስቱ ልጆቹ ማለትም ሴም፣ ካምና ያፌት ሕፃናት ቢሆኑ ኖሮ ወደ መርከቡ እንዳይገቡ ያግዳቸው ነበርን? የኖህ ልጆች ሕፃናት ልጆች ቢኖሩዋቸው ኖሮ ሕፃን ስለሆኑ ከመርከብ ውጪ ይተዋቸው ነበርን? እግዚአብሔርን በሃይማኖት ያላወቁና ያላመኑ ለድህነት የተዘጋጀውን መርከብ አይተው ያልተረዱ በመርከብ ውስጥ ለመግባትም ሆነ ላለመግባት በራሳቸው ፈቃድ መወሰን የማይችሉ ሕፃናት ቢኖሩ ኖሮ አድገው የፈጣሪን መኖር አውቀው አምነው ለድኅነት የተዘጋጀውን መርከብ አይተው ወደ መርከቡ ለመግባት በራሳቸው ነፃ ፈቃድ እስኪወሰኑ ድረስ ከመርከብ ውጪ የሚያቆይ ወላጅ ይኖር ይሆንን? ምንም ያልበደሉ ሕፃናት በጥፋት ውሃ እንዲጠፉ ከመርከብ ውጪ የሚያስወጣቸው ሰው እውነተኛ ወላጅም ጤነኛ መሆኑ ያጠራጥራል። እግዚአብሔር ኖህን ያዘዘው ቤተሰቡን ይዞ ወደ መርከብ እንዲገባ ነው። ማንም እንዳይጠፋ የእግዚአብሔር ፈቃድ ነውና።

ኖህ ከጥፋት ውኃ የዳነበት መርከብ የጥምቀት ምሳሌ እንደሆነ ቅዱስ ጴጥሮስ በ1ኛ ጴጥ. 3፥20-22 ላይ ገልጾታል። በመርከቡ ውስጥ ኖህ ከነቤተሰቡ እንዲገባ እንደታዘዘ ዛሬም ከነቤተሰባችን እንድንጠመቅ ቤተክርስቲያን ታዛለች። በእግዚአብሔር ዘንድ ከፊል ድኅነት የለም። ኖህ መላውን ቤተሰብ ይዞ ወደ መርከቡ እንደገባ ዛሬም በኖህ አንፃር የሚገኙ ወላጆች ቤተሰባቸውን በሙሉ ሕፃናትን ምሳሌ መስጠት አለባቸው። ሕፃናትን ከጥምቀት መከላከል ማለት ልጅን ከመርከብ ውስጥ አውጥቶ የጥፋት ማዕበል ውስጥ መወርወር ነው። ይህም በእውነተኛ ዳኛ በእግዚአብሔር ያስጠይቃል።

ጌታ«ሰው ዳግመኛ ከውኃና ከመንፈስ ቅዱስ ካልተወለደ በቀር ወደ እግዚአብሔር መንግሥት ሊገባ አይችልም» ብሏል።/ዮሐ.3፥8/ የመዳን ወይም የድኅነት ትርጉምና የመጨረሻ ግቡ የእግዚአብሔር መንግሥት መውረስ ነው።/1ኛ ቆሮ. 2፥9 ማቴ.25፥3/ የዘላለም ሕይወት የሚባለውም ሞት በሌለበት መንግሥተ ሰማይ መንግሥተ ሰማይ የሚኖረው ኑሮ ነው። /ራዕይ 21፥1-4/ ይህንን የዘላለም ሕይወት የሚገኝበትን ቦታ ለመውረስ ሰው ሁሉ መጠመቅ አለበት። ይህ ግድ ከሆነም ምንም ያልበደሉ ክፋትም የሌለባቸው ሕፃናት ዳግመኛ ተወልደው/ተጠምቀው/ የእግዚአብሔር የጸጋ ልጆች እንዳይሆኑ የሚከለክላቸው ማን ነው? መንግሥተ ሰማያት የአዋቂዎች ብቻ ሳትሆን የሕፃናትም ስለሆነች ሕፃናት ይድኑ ዘንድ መጠመቅ ይገባቸዋል። መድኃኒታችን በመስቀል ላይ የተሠዋው በአካል ላይጉ በዕድሜ ለበለጸጉ ብቻ አይደለም። ሕፃናትም የዚህ መሥዋዕትነት ተጠቃሚዎች ናቸው።

የክርስቶስ ሞት ለሁሉ ነውና ክርስቶስ የተሰዋላቸውን ሕፃናት አላወቁም አላመኑም ተብሎ ከበረከተ ጥምቀት መለየት በሰው ነፍስ ላይ የሚፈጸም ረቂቅ ወንጀል ነው። ከላይ እንደተጠቀሰው እስራኤላውያን ልጆቻቸውን ወደ ቤተመቅደስ ወስደው መስዋዕት ሲሰውላቸውና ስያስባርካቸው ሕፃናቱ ምንም አያውቁም።የሕጻናቱ ምንም አለማወቅ በረከታቸውን አላስቀረውም። ሕፃናቱም ሲገረዙ እንደሌላው እስራኤላዊ የእግዚአብሔር ወገን ሆኑ እንጂ የእግዚአብሔር ሕዝብ ከመሆን አላገዳቸውም። ዛሬም በሕፃንነታቸው ሲጠመቁ አለማወቃቸው በጥምቀት የሚያገኙትን ጸጋ አያሳጣቸውም። ከእግዚአብሔርም መወለዳቸውን አያስቀርባቸውም። ስለዚህ እንደ እግዚአብሔር ቃል ዳግመኛ እንዲወለዱ ወደበቤተክርስቲያን ወስዶ ማስጠመቅ የክርስቲያን ወላጅ መንፈሳዊ ግዴታ ነው።

- 6.0 እግዚአብሔር አምላክ ሕፃናትን ከጸጋው አያርቃቸውም። ከበረከቱም አይነፍጋቸውም ገና በእናታቸው ማሳፀን ሳሉ የተቀደሱና ሀብተ መንፈስ ቅዱስ ያደረባቸው ሰዎች በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ይገኛሉ። ለምሳሌ ነብዩ ኤርምያስ ገና በእናቱ ማሳፀን ሳለ እግዚአብሔር እንደ ቀደሰው ሲገልጽ «የእግዚአብሔርም ቃል ወደ እኔ እንዲህ ሲል መጣ በሆድ ሳልሠራው አውቄሃለሁ ከማሳፀንም ሳትወጣ ቀድሸሃለው ለአሕዛብም ነብይ አድርጌሃለው።» ኤር. 1፥4-5 በማለት ጽፏል። በተመሳሳይም ሁኔታ መጥምቁ ዮሐንስም ገና በእናቱ ማሳፀን መንፈስ ቅዱስ እንደሚሞላበት ቅዱስ ገብርኤል ለአባቱ ለዘካርያስ ሲያበሰረው «ገናም በእናቱ ማሳፀን ሳለ መንፈስ ቅዱስ ይሞላበታል።» በማለት ነግሮታል። ሉቃ. 1፥15 ይህም ትንቢት መፈጸሙን በሉቃስ 1፥42-45 ላይ እናነባለን። ስለዚህ እግዚአብሔር ሕፃናትን በማሳፀን ሳሉ የሚቀድሳቸው መንፈስ ቅዱስ የሚያሳድርባቸው ከሆነ ከተወለዱ በኋላ እንዳይጠመቁ የሚከለክላቸው ማን? በቅዱስ ወንጌል ተጽፎ እንደምናገኘው ፈጣሪያችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ለሕፃናት ልዩ ትኩረት በመስጠት አቅርቧቸው፣አቅፏቸውና እጁን ጭኖ እንደባረካቸው ተጽፏል። በጊዜው የነበሩ ወላጆችበአሪቱ ልማድ ልጆቻቸውን ለማስባረክ ወደ ጌታ ይዘዋቸው ሲመጡ ሐዋርያት ወላጆቹን ተቆጡዋቸው ሕፃናቱንም ከለከሏቸው። ጌታችን ግን ሐዋርያት የሠሩትን አይቶ በዝምታ አላለፈም። «ሕፃናትን ወደ እኔ ይመጡ ዘንድ ተው አትከልክሏቸው የእግዚአብሔር መንግሥት እንደዚህ ላሉት ናትና» በማለት እስከ ምዕዕት ለሚነሱ ሕፃናት ወደ ፈጣሪያቸው ቀርበው በረከት እንዳያገኙ ለሚያግዱ ወላጆች ማስጠንቀቂያ ከሰጠ በኋላ አቀፋቸው እጁንም ጭኖ ባረካቸው ይላል። /ማቴ. 19፥13-15 ማር. 10፥13-16 ሉቃ. 18፥15-17/ በወላጆች እምነት ልጆች መባረካቸውን ልብ እንበል። እንግዲህ ባለቤቱ ሕፃናትን ከበረከቱ ካልነሳቸው ከአጠገቡ ከአላራቃቸው ተጠምቀው ጸጋ መንፈስ ቅዱስ እንዳይቀበሉ የሚከለክላቸው ማን?

7.0 ቅዱሳን ሐዋርያት በጥንተ ስብከት ሰዎችን አስተምረው አሳምነው ያጠምቁ ነበር። የቤተሰቡ ኃላፊ አምኖ ሲጠመቅ ቤተሰቡ በሙሉ ይጠመቅ እንደነበረ ተጽፎአል። የቤተሰብ ኃላፊ እንደ አንድ ራስ ሲሆን ሌላው ቤተሰብ እንደቀረው አካል ነው። ራስ ሲጠመቅ የቀረው አካል እንደማይለይ የቤተሰቡ ኃላፊ ሲጠመቅ መላው ቤተሰብ ይጠመቅ ነበር። ቤተሰብ የሚለው ቃል የእድሜና የጾታ ልዩነት ሳይኖር በአንድ ቤተሰብ ሥርና ስም የሚተዳደሩ ሰዎችን ያጠቃልላል። እስራኤሎች በቤተሰብ ይኖሩ ነበር። በአንድ ቤት ውስጥ የሚኖሩ ሰዎች ሁሉ ቤተሰብ ይባላሉ።/ዘፍ.12፥1/ አብርሃም ብዙ ቤተሰብ ቢኖረውም እግዚአብሔር ቃል ኪዳን የገባው ከአብርሃም ጋር ነው። በረከቱ ግን ለቤተሰቡሁሉ ነው። /ዘፍ.14፥14፤17፥9-10/ በዚህ መሠረት ሐዋርያት የቤተሰብን ኃላፊ/አስተዳዳሪ/ ባጠመቁ ጊዜ መላው ቤተሰብም ይጠመቅ ነበር። ቤተሰብ ውስጥ ከሕፃን አስከ አረጋዊ ድረስ ስለሚገኝ ሁሉም የዕድሜ ገደብ ሳያግዳቸው ይጠመቃሉ። በሐዋ.ሥራ 2፥38 ላይ ቅዱስ ጴጥሮስ «ንስሐ ግቡ ኃጢአታችሁ ይሰረይ ዘንድ እያንዳንዳችሁ በኢየሱስ ክርስቶስ ስም ተጠመቁ የመንፈስ ቅዱስንም ጸጋ ትቀበላላችሁ የተሰፋው ቃል ለእናንተና ለልጆቻችሁ ጌታ አምላካችንም ወደ እርሱ ለሚጠራቸው በሩቅ ላሉ ሁሉ ነው።» በማለት ጥምቀት፣ ጸጋ መንፈስ ቅዱስና የተሰፋ ቃል ለአዋቂ ብቻ ሳይሆን ለሕፃናትም እንደሚታደል ገልጿል። ለምሳሌ በሐዋ.ሥራ 10፥44-48 እና 11፥13-14 ቆርኔልዮስ ከነቤተሰቡ በም.16፥15 ላይ ሊድያ ከነቤተሰብዋ በ16፥43-44 የእስር ቤቱ ዘበኛ ከመላ ቤተሰቡ ጋር እንዲሁም በ1ኛ ቆሮ.1፥16 የእስጢፋኖስ ቤተሰብ እንደ ተጠመቁ ተጽፎ ይገኛል። እነዚህ ቤተሰብ ውስጥ ሕፃናት የሉም ማለት ሐሰተኝነት ነው። ሕፃናት መጠመቅ የለባቸውም ማለት ደግሞ በመጽሐፍ ቅዱስ ያልተጻፈን ማንበብና ኢክርስቲያኖዊነት ነው።

በእነዚህና እነዚህን በመሳሰሉት ምክንያቶች ቤተክርስቲያናችን ሕፃናትን በእርባና በሰማንያ ቀን ታጠምቃለች። በፍትሐ ነገሥት አንቀጽ ሦስት ላይ ቅዱሳን አባቶች «ጥምቀት የተሠራው ለወንዶችም ለሴቶችም ለትልልቆችም ለትንንሾችም ነው» ማለታቸው ከቅዱስ መጽሐፍ በመረዳታቸውና የቅዱሳን ሐዋርያት ተከታዮች በመሆናቸው ነው። ስለዚህ ወንድ በ40 ቀን ሴት በ80 ቀን እንዲጠመቁ ታዟል። ነገር ግን ሕፃኑ ወይም ሕፃኗ ለሞት የሚያስጋቸው ሆኖ ከተገኘ ከ40 ቀን በፊት መጠመቅ ይችላሉ። ሕፃኑ ሳይጠመቅ ቢሞት የካህን ጥፋት ከሆነ ከሥልጣኑ ክህነት እንዲሻር ጥፋቱ በወላጆች ከሆነ ለተወሰነ ጊዜ ከምእመናን እንዲለዩ ያደርጋል። ፍትሐ ነገሥት መንፈሳዊ አንቀጽ 3. ሕፃናት የዘላለምን ሕይወት እንዲያገኙ የወላጆችና የቤተክርስቲያን ፍላጎት ነው። ያለጥምቀት ደግሞ ዘላለማዊ ሕይወት አይገኝም ቤተክርስቲያን ሕፃናት በወላጆቻቸው እምነት የተነሳ የወላጆቻቸውን እምነት የአነሱ እምነት በማድረግ ሕፃናትን ከእግዚአብሔር መንግሥት ውጪ እንዳይሆኑ ታጠምቃለች። ሕፃናት በመጠመቃቸው የቤተክርስቲያንን ሕይወት ይለማመዳሉ።

(ብኩርና ከሚለዉ በመምህር ጥበበ ሥላሴ ከጻፉት የተወሰደ, 1992)
ምሥጋና ይሁን ለአብ ለወልድ ለመንፈስ ቅዱስ ዛሬም ዘወትርም ለዘለዓለሙ አሜን።